

DANIEL SCHRAAD-TISCHLER IN CHRISTOF SCHILLER

SOCIAL JUSTICE IN THE EU – INDEX REPORT 2016 SOCIAL, INCLUSION MONITOR EUROPE

Poročilo *Social Justice in the EU – Index Report 2016, Social Inclusion Monitor Europe*, ki sta ga pripravila Daniel Schraad-Tischler in Christof Schiller, je rezultat normativne raziskave stanja socialne pravičnosti v državah Evropske unije za leto 2016 (https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/BSt/Publikationen/GrauePublikationen/Studie_NW_Social-Justice-Index_2016.pdf).

Izdelava indeksnega poročila o socialni pravičnosti (Social Justice Index (SJI)) v Evropski uniji spada med naloge 10-letne strategije Evropske komisije iz leta 2010 z naslovom *Europe 2020: A European Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth* (skrajšano *Europe 2020 Strategy*). Vir podatkov je predvsem ogromna količina podatkov o socialni vključenosti, ki so javno dostopni prek statističnega urada Evropske unije Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat>). Skupaj z *Reform Barometer 2016* (Social Policy in the EU – Reform Barometer 2016 (https://www.social-inclusion-monitor.eu/uploads/tx_itao_download/BSt_SIM_Reform-Barometer2016_WEBrev3.pdf)) zagotavlja na dokazih temelječe analize za namen razvoja socialne dimenzije *Europe 2020 Strategy*.

Reform Barometer in *Social Justice Index* predstavljata nov instrument EU Social Inclusion Monitor Europe (SIM), ki je osredotočen na participativno pravičnost za presojo in določanje priporočil za politične reforme v posamezni državi članici in v Evropski uniji kot celoti.

Namen je integrirana strategija gospodarske rasti in socialne pravičnosti, ki ni osredotočena le na koncepcijo izključno ekonomskih indikatorjev, kot je npr. bruto domači proizvod.

Informiranje širše javnosti o razvoju socialne pravičnosti je sredstvo za ustvarjanje močnega pristnega političnega vzvoda za spodbujanje sprememb.

Poročilo vsebuje prikaz teorije in metodologije, ključne ugotovitve in empirične izsledke za leto 2016 po dimenzijah in pripadajočih indikatorjih za vse države EU ter profile vsake države članice posebej.

Indeks socialne pravičnosti je namenjen za merjenje doseženega napredka na področju socialne pravičnosti

v državah članicah EU. Socialna pravičnost je osrednji konstitutivni element legitimnosti in stabilnosti sleherne politične skupnosti, indeks socialne pravičnosti pa predstavlja vpogled v trenutno stanje v posameznih državah članicah EU z vidika te spremenljivke.

Kot navzkrižna nacionalna raziskava obsega indeks socialne pravičnosti 28 kvantitativnih in 8 kvalitativnih kazalnikov. Vsak kazalnik je povezan z eno od šestih dimenzij socialne pravičnosti; te so: 1) preprečevanje revščine, 2) pravično izobraževanje, 3) dostop do trga dela, 4) socialna kohezija in nediskriminacija, 5) zdravje ter 6) medgeneracijska pravičnost.

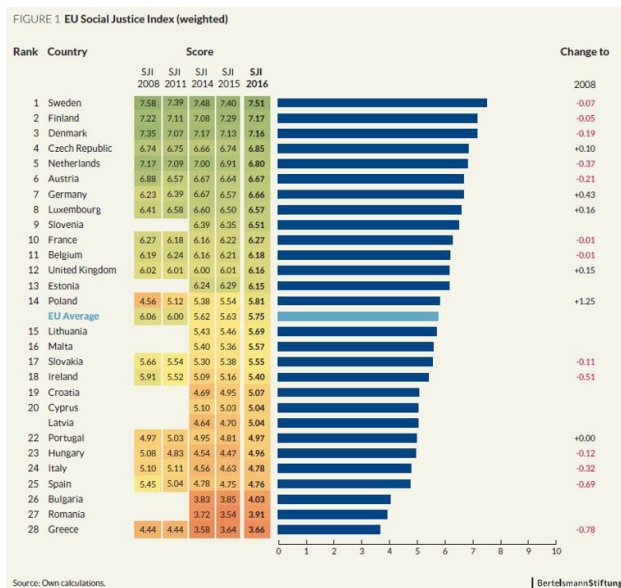
Dimenzije so ponderabilne. Revščina je najbolj obtežena in ji je podana trojna teža v skupni razvrstitvi. Pomen dostopa do izobraževanja in trga dela je poudarjen z dvojno težo. Socialna kohezija, zdravje in medgeneracijska pravičnost so vključeni v indeks brez dodatne obtežitve. Za primerjavo je poleg tehtanega indeksa socialne pravičnosti narejena neobtežena razvrstitev, v kateri so dimenzije obravnavane enako.

Indeks socialne pravičnosti temelji na kvantitativnih in kvalitativnih podatkih, ki jih zbira Fundacija Bertelsmann (Die Bertelsmann Stiftung, <https://www.bertelsmann-stiftung.de/de/startseite/>) v okviru projekta SGI (Sustainable Governance Indicators, www.sgi-network.org). Podatki o kvantitativnih kazalnikih SGI, ki se uporabljajo v indeksu socialne pravičnosti, so prevzeti predvsem iz Eurostata in statističnih podatkov Evropske unije o dohodkih in življenjskih pogojih (European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC)).

Kvalitativni kazalniki kažejo ocene več kot 100 strokovnjakov, ki odgovarjajo na anketo SGI o stanju na različnih področjih politike v državah OECD in EU. Za te kazalnike se bonitetna lestvica giblje od 1 (najslabše) do 10 (odlično). Da bi zagotovili združljivost kvantitativnih in kvalitativnih kazalnikov, so vsem dobljenim vrednostim za kvantitativne kazalnike dodani rangi v razponu od 1 do 10. Tako pridobljene vrednosti, skupaj z indeksnimi vrednostmi, tvorijo nabor podatkov o socialni vključenosti.

Razvrstitve držav na seznamih po dimenzijah in drugih indikatorjih so boljši pokazatelj relativnih razlik med

državami glede stanja socialne pravičnosti kot pa pokazatelj glede stanja socialne pravičnosti v določeni državi. Glede temeljnega družbenega odnosa so družbe v državah EU kapitalistične družbe, za te pa so razlike glede bogastva in statusa med posamezniki in skupinami konceptualno in praktično odločilnega pomena. Socialna pravičnost naj bi bila "varovalka", da se temeljni (kapitalistični) družbeni odnos ne spremeni. Uporabljena koncepcija socialne pravičnosti, ki zagotavlja enake priložnosti in življenjske zmožnosti, je jamstvo trajnostne socialne tržne ekonomije. Ta paradigma je manj odvisna od kompenzacij za izključevanje kot od naložb v vključevanje. Uporabljen je koncept pravičnosti, ki slehernemu posamezniku zagotavlja enake priložnosti za samouresničevanje skozi ciljne naložbe v razvoj individualnih zmožnosti, ne pa egalitarna distributivna pravičnost ali formalna egalitarnost življenjskih zmožnosti, v kateri so pravila igre in zakonski postopki deklarativno enaki za vse. Implementirana teorija socialne pravičnosti naj bi onemogočala negativen vpliv socialnega porekla (kot je pripadnost določenemu družbenemu razredu ali demografska kategorija) na možnosti posameznika za uspeh v življenju. S poudarkom na možnostih za samouresničevanje se ta koncept izogiba tržno vodenih slepih peg, preproste formalne postopkovne pravičnosti na eni strani in nadomestne distribucijske pravičnosti na drugi strani, in vzpostavlja most med rivalskimi političnimi ideologijami.

Slika 1: Indeks socialne pravičnosti v EU (ponderiran)

Tvrtko-Matija Šercar